Philologie von unten

OVID

Im Labor der Moderne: Ovid, Metamorphosen II

• Texte zur Vorlesung •
2. Juni 2022

Prof. Dr. Jürgen Paul Schwindt
Universität Heidelberg

Actaeon: Das Podium

I. Ov. *met.* 3, 131–252

(P. Ovidi Nasonis Metamorphoses recognovit brevique adnotatione critica instruxit R.J. Tarrant, Oxford 2004)

Iam stabant Thebae, poteras iam, Cadme, uideri
exilio felix. soceri tibi Marsque Venusque
contigerant; huc adde genus de coniuge tanta,
tot natas natosque et pignora cara nepotes,
hos quoque iam iuuenes. sed scilicet ultima semper
exspectanda dies hominis, dicique beatus
ante obitum nemo supremaque funera debet.
prima nepos inter tot res tibi, Cadme, secundas
causa fuit luctus alienaque cornua fronti
addita uosque, canes, satiatae sanguine erili.
at bene si quaeras, Fortunae crimen in illo,
non scelus inuenies; quod enim scelus error habebat?
Mons erat infectus uariarum caede ferarum
iamque dies medius rerum contraxerat umbras
et sol ex aequo meta distabat utraque,
cum iuuenis placido per deuia lustra uagantes
participes operum compellat Hyantius ore:
‘lina madent, comites, ferrumque cruore ferarum,
fortunamque dies habuit satis. altera lucem
cum croceis inuecta rotis Aurora reducet,
propositum repetemus opus; nunc Phoebus utraque
distat idem meta finditque uaporibus arua.
sistite opus praesens nodosaque tollite lina.’
iussa uiri faciunt intermittuntque laborem.
Vallis erat piceis et acuta densa cupressu,
nomine Gargaphie, succinctae sacra Dianae,
cuius in extremo est antrum nemorale recessu
arte laboratum nulla; simulauerat artem
ingenio natura suo, nam pumice uiuo
et leuibus tofis natiuum duxerat arcum.
fons sonat a dextra tenui perlucidus unda,

margine gramineo patulos incinctus hiatus;
hic dea siluarum uenatu fessa solebat
uirgineos artus liquido perfundere rore.
quo postquam subiit, nympharum tradidit uni
armigerae iaculum pharetramque arcusque retentos;
altera depositae subiecit bracchia pallae;
uincla duae pedibus demunt; nam doctior illis
Ismenis Crocale sparsos per colla capillos
colligit in nodum, quamuis erat ipsa solutis.
excipiunt laticem Nepheleque Hyaleque Rhanisque
et Psecas et Phiale funduntque capacibus urnis.
Dumque ibi perluitur solita Titania lympha,
ecce nepos Cadmi dilata parte laborum
per nemus ignotum non certis passibus errans
peruenit in lucum; sic illum fata ferebant.
qui simul intrauit rorantia fontibus antra,
sicut erant nudae uiso sua pectora nymphae
percussere uiro subitisque ululatibus omne
impleuere nemus circumfusaeque Dianam
corporibus texere suis; tamen altior illis
ipsa dea est colloque tenus supereminet omnes.
qui color infectis aduersi solis ab ictu
nubibus esse solet aut purpureae Aurorae,
is fuit in uultu uisae sine ueste Dianae.
quae quamquam comitum turba est stipata suarum,
in latus obliquum tamen adstitit oraque retro
flexit et, ut uellet promptas habuisse sagittas,
quas habuit sic hausit aquas uultumque uirilem
perfudit spargensque comas ultricibus undis
addidit haec cladis praenuntia uerba futurae:
‘nunc tibi me posito uisam uelamine narres,
si poteris narrare, licet.’ nec plura minata
dat sparso capiti uiuacis cornua cerui,
dat spatium collo summasque cacuminat aures
cum pedibusque manus, cum longis bracchia mutat
cruribus et uelat maculoso uellere corpus;
additus et pauor est. fugit Autonoeius heros
et se tam celerem cursu miratur in ipso.
[ut uero uultus et cornua uidit in unda,]
‘me miserum!’ dicturus erat; uox nulla secuta est.
ingemuit; uox illa fuit, lacrimaeque per ora

non sua fluxerunt; mens tantum pristina mansit.
quid faciat? repetatne domum et regalia tecta,
an lateat siluis? pudor hoc, timor impedit illud.
Dum dubitat, uidere canes primique Melampus
Ichnobatesque sagax latratu signa dedere,
Cnosius Ichnobates, Spartana gente Melampus.
inde ruunt alii rapida uelocius aura,
Pamphagos et Dorceus et Oribasos, Arcades omnes,
Nebrophonosque ualens et trux cum Laelape Theron
et pedibus Pterelas et naribus utilis Agre
Hylaeusque fero nuper percussus ab apro
deque lupo concepta Nape pecudesque secuta
Poemenis et natis comitata Harpyia duobus
et substricta gerens Sicyonius ilia Ladon
et Dromas et Canache Sticteque et Tigris et Alce
et niueis Leucon et uillis Asbolos atris
praeualidusque Lacon et cursu fortis Aello
et Thoos et Cyprio uelox cum fratre Lycisce
et nigram medio frontem distinctus ab albo
Harpalos et Melaneus hirsutaque corpore Lachne
et patre Dictaeo, sed matre Laconide nati
Labros et Argiodus et acutae uocis Hylactor
quosque referre mora est; ea turba cupidine praedae
per rupes scopulosque adituque carentia saxa
quaque est difficilis quaque est uia nulla sequuntur.
ille fugit per quae fuerat loca saepe secutus,
(heu!) famulos fugit ipse suos. clamare libebat,
[‘Actaeon ego sum, dominum cognoscite uestrum!’]
uerba animo desunt; resonat latratibus aether.
prima Melanchaetes in tergo uulnera fecit,
proxima Therodamas, Oresitrophos haesit in armo
(tardius exierant, sed per compendia montis
anticipata uia est); dominum retinentibus illis
cetera turba coit confertque in corpore dentes.
iam loca uulneribus desunt; gemit ille sonumque,
etsi non hominis, quem non tamen edere possit
ceruus, habet maestisque replet iuga nota querelis
et genibus pronis supplex similisque roganti
circumfert tacitos tamquam sua bracchia uultus.
at comites rapidum solitis hortatibus agmen
ignari instigant oculisque Actaeona quaerunt

et uelut absentem certatim Actaeona clamant
(ad nomen caput ille refert) et abesse queruntur
nec capere oblatae segnem spectacula praedae.
uellet abesse quidem, sed adest, uelletque uidere,
non etiam sentire canum fera facta suorum.
undique circumstant mersisque in corpore rostris
dilacerant falsi dominum sub imagine cerui,
nec nisi finita per plurima uulnera uita
ira pharetratae fertur satiata Dianae.